hindkowanweekly@gmail.com

قارئین سی گزارش اے کہ اس آن لائن اخبار دی ترسیل سوشل میڈیا تے کرُن

لے کے ناں میں سوہنڑے رب دا کراں کلام بیان (القرآن)

WEEKLY HINDKOWAN PESHAWAR

مدیر: محمد نعمان قیوم

مدیر منتظم

محمد ضیاء الدین

پشور

ہفت روزہ

ہندکووان

گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت چھپڑیں والا پہلا ہندکو ہفت روزہ اخبار

پاکستان دی ہندکو ریائی زباناں ہندکو، پنجابی، سرائیکی، گوجری، سندھی، پہاڑی تے دیگر زباناں دا اخبار

جلد: 9 | بدھ 28 اکتوبر 2026 | شمارہ: 428

فارغ بخاری برصغیر پاک و ہند دی نابغہ روزگار ادبی شخصیت

فارغ بخاری 11 نومبر 1917 اچ پیدا ہوئے، اُناں دی 109 ویں سالگرہ وے، اُناں دی خدمات یاد رکھیاں جاسُن

پشور (ہندکووان نیوز) فارغ بخاری برصغیر پاک و ہند دی نابغہ روزگار علمی تے ادبی شخصیت اَے، جنہیں نے کہ بیک وقت ہندکو، اردو تے پشتو زبان دے شاعر، ادیب، محقق، مترجم، بھاشی، بکام نگار تے افسانہ نگار اَے۔ فارغ بخاری ہوریں نُوں اے اعزاز حاصل اے کہ اُناں نے رضاہندانی دے نال مل کے صوبہ خیبر پختونخوا دی پہلی باقاعدہ ادبی تاریخ ترتیب دتی جس اچ ہندکو، اردو، پشتو تے فارسی زبان دے قدیم شعراء دے متعلق اُناں دے احوال و آثار جمع کیتے گے اں دے علاوہ فارغ بخاری نے پشتو زبان دے دیوچ کئی جپتاں کے کالم رہائے نمایاں سرانجام دتے جد کہ اپڑی مادری زبان ہندکو نُوں بی اُناں نے اپڑے سینے نال لائے رکھا۔ اناں دا ہندکو کلام گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت ''کالی ٹوپ'' دے عنوان نال چھپے کے منظر عام تے آیا۔ فارغ بخاری گندھارا ہندکو بورڈ دے اجلاساں اچ بی شریک ہوندے رئے تے اس موقع تے اُناں نے ہندکو دی ترقی تے ترویج دی صدارت کیتی بلکہ ہندکو مشاعرے بی پڑھے۔ فارغ بخاری دا نام نہ صرف پشور تے اس صوبے دی تاریخ اچ بلکہ وطن عزیز پاکستان تے ہندوستان دی ادبی تاریخ اچ اک درخشندہ ستارے دی مانند اچ بی روشن اَے۔ فارغ بخاری دی تاریخ پیدائش 11 نومبر 1917ء دے تے اُناں دی 109 ویں سالگرہ وے۔ فارغ بخاری 14 اپریل 1997 اچ اس دنیا سی رخصت ہو گئے اُناں نی اپڑے پیچھے نال لائے رکھا۔ اناں دا ہندکو ادب دے کے ناں میں سوہنڑے رب دا کراں کلام بیان (القرآن)

ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی کتاباں دے دوسرے ایڈیشن دی تیاری

دوسرے ایڈیشنز اچ کتاباں دی انڈکسنگ نُوں بی خصوصی طور تے شامل کیتا جاندا پیاوے تا کہ قارئین، طلبہ تے محققین وسے متعلقہ موضوعات تے معلومات تک رسائی اسان بنڑائی جاسکے، محمد ضیاء الدین

گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے تحت ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دا پی ایچ ڈی مقالہ ''اقبال اینڈ دی افغان'' حال اچ ہی کتابی صورت اچ شائع ہو کے منظر عام تے آچکا وے، جنرل سیکرٹری گندھارا ہندکو بورڈ

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین نے اپڑے اک بیان اچ کہا کہ گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے بانی چیئرمن، نامور محقق، ادیب تے ماہر تعلیم ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی نایاب علمی و ادبی کتاباں دے دوسرے ایڈیشنز دی تیاری دا کم جاری اے۔ جس اچ کتاباں دی انڈکسنگ نُوں بی خصوصی طور تے شامل کیتا جاندا پیاوے تا کہ قارئین، طلبہ تے محققین وسے متعلقہ موضوعات تے معلومات تک رسائی اسان بنڑائی جاسکے۔

ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دا شمار خیبر پختونخوا دی ممتاز علمی و ادبی شخصیات اچ ہوندا اے، اُناں دے علمی و ادبی اثاثے اچ ہندکو، اردو تے انگریزی زباناں اچ 61 کتاباں تے مطبوعات شامل اُن، جد کہ اُناں نے متعدد تحقیقی مقالے تے اخباری کالم بی تحریر کیتے۔ اُنا نُوں اُناں دے علمی، ادبی تے قومی خدمات دے اعتراف اچ تمغہ امتیازِ سی بی نوازا گیا۔ ڈاکٹر ظہور احمد اعوان گندھارا ہندکو بورڈ دے بانی چیئرمن اَے، بنڑائی جاسکے۔

1993ء اچ ہندکو زبان، ادب تے ثقافت دے تحفظ و فروغ دے علمی، ادبی، ثقافتی تے سماجی طبح تے سرگرم عمل رئے۔ اُناں نے ہندکو دے نامور صوفی شاعر احمد علی سائیں دے کلام نُوں اُردو اچ منتقل کرنے دے علاوہ پشور دی تہذیبی تے معاشرتی زندگی تے اپڑی معروف کتاب ''پشور پشوراے'' بی تحریر کیتی جس اچ جنوبی ایشیاء دے قدیم زندہ شہر پشور دے سماجی تے ثقافتی رنگاں نُوں اُجاگر کیتا گیا۔ اناں دی تحریری خدمات دا اک اہم پہلو صحافت بی ایا۔ اوہ پشور دے دو معتبر اردو اخبارات اچ ''پشاور نامہ'' تے ''دل پشوری'' دے عنوان نال کالم لکھدے رہے، جناں اچ عام شہریاں دے مسائل، معاشرتی مشکلات تے عوامی زندگی دے مختلف پہلوؤاں نُوں موضوع بنڑایا جاندا ایا۔ اناں دے کالم قارئین اچ خاصے مقبول اے۔ اناں دی تحریراں اچ اُناں دے تعلیمی علمی و سماجی شخصیات نال روابط دے تجربات بی نمایاں سفر، ملازمت، بیرون ملک دوریاں، خانہ ذی زندگی تے

وَن۔ واضح رہوے کہ گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دا پی ایچ ڈی مقالہ ''اقبال اینڈ دی افغان'' حال اچ ہی کتابی صورت اچ شائع ہو کے منظر عام تے آچکا وے۔ جس نُوں علمی و ادبی حلقیاں دی طرف بی سراہیا گیا وے۔ اناں دی دیگر نایاب تصانیف دے نویں ایڈیشنز دی تیاری تے انڈکسنگ دا کم جاری اے جس سی اُناں دی علمی و تحقیقی خدمات نُوں محفوظ رکھڑیں تے آئندہ نسلاں بی مستفید کرنے اچ مدد مل سی۔

آن لائن ''گندھارا نیوز'' دے 34 ویں شمارے تے کم جاری

ڈکورہ نیوز لیٹر تے گندھارا ہندکو بورڈ دی کارکردگی دے حوالے نال انگریزی اچ خبراں شامل کیتی جاندیاں

پشور (ہندکووان نیوز) تحقیق، تخلیق تے ترویج دے بنیادی اصولاں دے عملدرآمد کردے ہوئے گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے بانی چیئرمن، نامور محقق، ادیب تے ماہر تعلیم ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی نایاب علمی و ادبی کتاباں دے دوسرے ایڈیشنز دی تیاری دا کم جاری اے۔ جس اچ کتاباں دی انڈکسنگ نُوں بی خصوصی طور تے شامل کیتا جاندا پیاوے تا کہ قارئین، طلبہ تے محققین وسے متعلقہ موضوعات تے معلومات تک رسائی اسان بنڑائی جاسکے۔

علاقائی تے قومی سطح تے بلکہ بین الاقوامی سطح تے بی بھر پور پذیرائی کیتی جاندی اے۔ ڈکورہ رسالہ 4 صفحات تے مشتمل اے، جس اچ گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دی کارکردگی دی خبراں تے تصویراں نُوں شامل کیتا جاندا اے۔ ڈکورہ رسالے دے 34 ویں شمارے تے کم جاری اے، 2 صفحات تے مشتمل اے۔ ایہ گندھارا نیوز'' دے 33 شمارے کامیابی دے نال منظر عام تے آچکے وَن۔ جناں دی نہ صرف

کے پی لینگویجز ڈویلپر کانفرنس 5 نومبر نُوں ہوسی

کانفرنس اچ گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین سمیت دیگر محققین نُوں مدعو کیتا گیا وے

پشور (ہندکووان نیوز) وزیرِ اعلیٰ دے پالیسی آفس (سی ایم پی او) تے سیکاس یونیورسٹی دے اشتراک نال خیبر پختونخوا لینگویج ڈیولپر کانفرنس (تیسرا ایڈیشن) بروز جمعرات 5 نومبر نُوں سیکاس یونیورسٹی حیات آباد دے سپوزیم ہال اچ منعقد ہووی۔ کانفرنس اچ گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین سمیت دیگر زباناں دے محققین شرکت کرسن تے اپڑی اپڑی زباناں نوں ڈیجیٹل دنیا تے اے آئی دی دنیا اچ متعارف کرانیوں دے حوالے نال اپڑی اپڑی کوششاں سی شرکا کو کانفرنس نُوں آگاہ کرسُن۔

ڈاکٹر عادل سعید دا ہندکو افسانوی مجموعہ ''ہواڑاں'' شائع

گندھارا ہندکو بورڈ ماںسہرہ شاخ دی طرفو ڈاکٹر عادل نُوں کتاب دی اشاعت تے مبارخ باد

ماںسہرہ (خبر نگار) ڈاکٹر عادل سعید قریشی دا پہلا ہندکو افسانوی مجموعہ منظر عام تے آگیا اے۔ اس مجموعے اچ 16 افسانے ہن۔ ہر افسانے دے نال کہ آکہ وڈا موجود اے، جس نوں اکین کر کے پڑھنا والے دی متعلقہ افسانے نوں سوکھدے ہن۔ کیوآر والا یہ استعمال کتاب اشاعت تاریخ تیج تک سگ میل دی حیثیت رکھی کہ اس طراں کر سودی کوئی اردو کتاب ہندکو زبان تچ اس توں پہلے موجود نہی۔ اے دے ویلے ہزارے تچ کوئی ڈاکٹر عادل سعید قریشی دا پہلا ہندکو افسانوی مجموعہ منظر عام تے آگیا اے۔ اس مجموعے اچ 16 افسانے ہن۔ ہر افسانے دے نال کہ آکہ وڈا موجود اے، جس نوں اکین کر کے پڑھنا والے دی متعلقہ افسانے نوں سوکھدے ہن۔ کیوآر والا یہ استعمال کتاب اشاعت تے مبارکباد پیش کیتی جلدی اے۔ دعا اے کہ اللہ تعالیٰ انہاں دے قلم نوں ہور طاقت دیوے تا کہ اِی اواسی طراں ہندکو ادب دی خدمت کردے رہون۔

ہندکووان اخبار تے گندھارا ادبی رسالیاں دی ترویج دا کم جاری

یوٹیوب، فیس بک تے واٹس ایپ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دی تمام سرگرمیاں نُوں اپ لوڈ کیتا جاندا وے

پشور (ہندکووان نیوز) جدید دور دے تقاضیاں نُوں مدنظر رکھدے ہوئے گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور نہ صرف پرنٹ میڈیا بلکہ سوشل میڈیا اُتے بی بہت زیادہ سرگرم اے۔ سوشل میڈیا دی مختلف ایپس تے ویب سائٹس اُتے گندھارا ہندکو اکیڈمی دی مختلف سرگرمیاں تے کارکردگی وخت بخت اپ لوڈ کیتی جاندی اے۔ یوٹ یوب تے فیس بک تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دی تمام سرگرمیاں نُوں اپ لوڈ کیتا جاندا وے۔ گندھارا ہندکو اکیڈمی دے پلیٹ فارم می منعقد ہوئیں ولی تقریبا ت گندھارا ہندکو بورڈ دی ویب سائیٹ www.gandharahindko.com دے نال نال فیس بک دے اکاؤنٹس تے بی اپ لوڈ کیتی جاندیاں تے واٹس ایپ دے ذریعے لوکاں نال شیئر کیتی جاندیں تا کہ عوام الناس نُوں اُن گندھارا ہندکو اکیڈمی دی کارکردگی دے حوالے نال آگاہی حاصل ہو سکے تے ساڈی جیہڑی نوجوان نسل اے اُسے نُوں ماں بولی دے حوالے نال نویں نویں معلومات نال سکن۔ اس دے علاوہ گندھارا ہندکو بورڈ دی ویب سائیٹ تے آئی دی دنیا اچ بی قدم رکھ رئی اے۔ ہندکو زبان دی ترویج دے حوالے نال ہندکووان نیوز دی شیئر کردہ خبراں تے رپورٹاں نُوں اے آئی دی زبان براخیں دا کم جاری اے۔

''پچیسواں گھنٹہ'' کتاب دی جلد اول تے کم مکمل کر لتا گیا

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی کتاب ''پچیسواں گھنٹہ'' دے دوسرے ایڈیشن تے کم مکمل کر لتا گیا وے۔ کتاب دو جلداں تے مشتمل اے، پہلی جلد اچ 480 صفحات اُن جناں دی سیکسنگ دے بعد فرمے اچ لگائیں دا کم مکمل کر لتا گیا وے، اس دے بعد دوسری جلد تے کم شروع کیتا جاسی، تے انڈکسنگ دے صفحات اس اچ شامل کیتے جاسُن۔

''مضامین رفتہ گزشتہ'' دی سافٹ فارم اچ انڈکسنگ جاری

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ دے بانی چیئرمن ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی کتاب ''مضامین رفتہ گزشتہ'' دی سافٹ فارم اچ انڈکسنگ جاری اے تے ہوزتک اُناں دی کتاب دے 500 صفحات دی انڈکسنگ کر لتی گئی اے۔ عنقریب کتاب دی انڈکسنگ مکمل ہوئیں دے بعد اس دا دوسرا ایڈیشن تیار کیتا جاسی۔ ڈکورہ کتاب طلبہ و طالبات تے محققین وسے اک قیمتی سرمایہ تے اثاثہ ثابت ہوسی۔

گندھارا ہندکو بورڈ دی تاریخی ویڈیو دی سوشل میڈیا تے پذیرائی

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشور دے زیرِ اہتمام سینکڑاں دی تعداد اچ علمی تے ادبی تقریبات سمیت عالمی دے صوبائی کانفرنساں، مشاعرے، تعقیدی اجلاس، مذاکرے، ورکشاپس، نعتیہ تحریری تے تقریری مقابلیاں سمیت متفرق سرگرمیاں دے تصویری ریکارڈ دی مختصر دورانیے دی ویڈیو تیار کر کے سوشل میڈیا تے شیئر کرنے دا سلسلہ شروع کیتا گیا وے، تے اے کم گندھارا ہندکو اکیڈمی دے ریسرچ ایسوی ایٹ علی اویس خیال سرانجام دیندے پئین۔ عالمی ہندکو کانفرنساں اچ شرکت کرنے والی سیاسی، سماجی علمی و ادبی شخصیات دی درجناں دی تعداد اچ ویڈیوز نُوں سوشل میڈیا دے مختلف پلیٹ فارمز تے شیئر کیتا گیا وے جناں نُوں علمی و ادبی حلقیاں دی طرف بی بھر پور پذیرائی ملدی پئی اے۔

باپوسر ٹاپ تے برفباری تے برف دے نال ڈھکی ہوئی سڑکاں تے پہاڑاں دا خوبصورت منظر

ہتھ ونڈائی
17 اکتوبر 2026ء
ہتھ ونڈائی دا 1507 واں ون
گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے نال ہتھ ونڈائی کرنے والے آں نُوں سلام پیش کرنے آں
وطن عزیز پاکستان دی بھیریں تے صوبہ خیبر پختونخوا دی دوسری دی زبان ہندکو دی ترویج و ترقی دے اپریل 2015ء دے ویچ بلیک پائینٹ پائنٹرچ دے تحت قائم کیتی گئی گندھارا ہندکو اکیڈمی نُوں جولائی 2022ء دی بعد حکومت خیبر پختونخوا دے فنڈز ڈیلیز بند کر دتے۔ بے سی نُوں اُناں دے اُس نُوں کوئی پچھے دے صدقاں اچ 04 سال 01 مہینہ تے 17 دن ہو گئے آں دتے رب کریم دے فضل نال گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت گندھارا ہندکو اکیڈمی اسی طراں قائم و دائم اے تے بے صرف بند کو بلکہ اس صوبے سمیت پاکستان دی ساری علاقائی زباناں اُناں دے ادب تے ثقافت دے تحفظ تے فروغ دے کم نُوں بی ہتھ دے۔ اکیڈمی دے سارے اجلاساں اچ بی ہندکو دی ترویج دے نال نال علاقائی زباناں دے ادب تے ثقافت دے تحفظ تے فروغ دے کم بی ہتھ لیتے گئے جاندیں۔ اس موقع تے اسی اُناں سب دوستاں دے ساتھیاں دے نہایت ممنون آں کہ جنہیں نے گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے نال جڑ کے ہتھ ونڈائی اچ اپنے آپ کو اک دوسرے دے ساتھ منسلک کیتا۔ اسی اُناں دی کامیابی دی اُمید کردے آں کہ اس سارے دوسرے معزز ساتھی اس کار خیر اچ ہتھ ونڈائی کرسُن۔
دعا گو
محمد ضیاء الدین
جنرل سیکرٹری گندھارا ہندکو بورڈ پشاور
چیف ایگزیکٹو آفیسر، محکمہ ابادکاری و کچی آبادیاں خیبر پختونخوا

پروفیسر ڈاکٹر
عدنان محمود گل
ایم بی بی ایس، ڈپ کارڈ
ایم ڈی (کارڈیالوجی)
ماہر امراضِ قلب
نشتر آباد روڈ بالمقابل الخدمت ہسپتال پشاور
091-2277260

FAYA
Ostrich COLLECTION
Shop # 423 Near Takhto Masjid Saddar Road Peshawar Cantt
00923469111981

احسان الٰہی جیولرز
آپکا گولڈ لگژری زیور کی خریداری کا ادارہ پرسکون اور بہترین ماحول میں کی جاتی ہے
محمد مدثر احسان - عبد المنعم احسان
274 فیض سلطان روڈ گولڈ سنٹر صدر پشاور کینٹ
0333/0321-9111981 - 0330-5270262

ہما
سیگنیچر
سیلون
صرف لیڈیز کیلئے
فیشل | ویکسنگ | تھریڈنگ | برائیڈل میک اپ
پارٹی میک اپ | کٹنگ | سکن کیئر | سکن پالش
176 گلی نمبر 15 گلبہار نمبر 2 پشاور شہر

"Language that Surpasses Border"

Rukhsana Qambar

Love of the homeland is another recurrent theme. The poet Bashir Ahmed Soz (1948-) wrote an ode to his flower filled landscape:

Phul ce phul an char choferi Saavi Makhmal di hik chaadar Farsh di soorat bicch gai yaaro Shabnam moti inj barsaavey Saari jarhti aan nehlaavey

Flowers and more flowers are on all fours sides Like a green velvet blanket Spread across a whole floor, mates The dew showers pearls, as if Bathing the whole motherland.

Below is a stanza by Parvaz Tarbelvi in praise of Muhammad Iqbal, Pakistan's National poet. Iqbal had written a poem that envisioned a separate homeland for the Muslims of India where they would have autonomy to freely practice their religion. Muhammad Ali Jinnah brought this dream in to a concrete shape.

Assan us te naaz baja keeta
Jis shikwa naal Khuda keeta
Mulaan kufr de fitwa laa-ey jis te
Eh des Maanh ata keeta

We are rightly proud of him Who addresses a complaint to God One whom the mullahs called infidel This land was gifted to me by him Tarbelvi begins by showering praise on Muhammad Iqbal, who had written two long and iconic epics, "Complaint" and "Answer to the Complaint". The poet them brings in the mullahs who had condemned Iqbal's audacity to dare to complain directly to God and accused him of "kufr" or becoming an infidel. Here again is double meaning. On the first level Tarbelvi states straightforwardly that Iqbal granted us his vision that materialized in the form of our independent country. On the second level Tarbelvi criticizes the "mulaams" (Mullahs), a term that is often used sarcastically for self-appointed priests.

Tarbelvi implicitly separates himself from the, thus clarifying that the foundations of Pakistan were not laid on extremism. Similarly, Asif Saqib has also written non-religious poems:

Hunc te Hasnra hoya o h l e k h a v a a b khayaalaan Saaqu apnra haal naheen achacha ghammaan de maarey

Laughter has vanished like dreamy thoughts Friend, I'm not in good shape, beaten down by sorrow

This paper submits that the images of mystic sufi poetry are among Hindko's central tropes. They comprise the epicenter of the concentric circle formed by Hindko-specific lexicon, grammar, and syntax. In turn, another twist of the concentric linguistic circle is enriched by vocabulary whose etymology coincides with Punjabi, Pashto, Persian, Arabic and other languages. In other words, since Sufism informs the foundations of Hindko, it flourishes best when well aligned with sufi symbols, sufi stories, sufi values, etc.

The biography of the great Hindko poet may assist to support of the above submission. Saien Ahmed Ali, who died in 1937 at the ripe age of 95, lies enshrined just outside Peshawar's Kohati Gate. Indeed he was born in the walled city of Peshawar and thus in true sufi fashion, his biographic itinerary formed a circle. However, Saien Baba also travelled far. His father was a carpet merchant who travelled between Kabul and Peshawar.

Hindko is a hybrid language that not only surpasses borders but also, in the sufi mode, contains the power to pacifically bring harmony between people who speak different tognues. The Hindkowan themselves are multilingual and thus straddle ethnic and cultural border. They are empowered to bring peace between communities in Pakistan and everywhere they reside in the wider world. What is important is his message, a message he deliberately left unwritten, and whose essential teaching surpasses all borders.

Saien ilm ne Dasya te jaanrgyaan Vasdey andar mere jis nooa ba't toondhaan

Saien, Knowledge revealed itself to you The one you seek outside, resides within you

Bibliography

Dil, Anwar, Intercultural Pakistan: Taxila and Hindko Region, Contributions to Pakistan Studies, vol. 45 (San Diego/Islamabad: Intercultural Forum and Peshawar: Gandhara Hindko Academy, 2015).

Hasan, Ruqaiya, "In the Nature of Language: Reflections on Permeability and Hybridity," in Donna R.Miller, ed. Hybridity in Systematic Functional Linguistics Grammar, Text and Discursive Contexts.

- Lewis, Martin W."Punjabi and Problems of Mapping Dialect Continua" March 11, 2013, GeoCurrents, http://www.geocurrents.info/geonotes/punjabi-and-the-problems-of-mapping-dialect-continua.
- Pieterse, Jan Nederveen. "Hybridity, So What?" The Anti Hybridity Backlash and the Riddles of Recognition," in Theory, Culture and Society (London: Sage, 2000), 220, accessed off the internet.
- Prabhu, Anjali. Hybridity: Limits, Transformations, Prospects. New York: SUNY, 2007.
- Shackle, Christopher. 'Hindko in Kohat and Peshawar'.

گوشہ ادب

رپورٹ **علی اویس خیال**

گندھارا ہندکو بورڈ دی ہندکو ادبی تنقیدی اکٹھ (انٹرنیشنل) دے تحت 688 واں آن لائن تنقیدی اجلاس منعقد ہویا جس دی صدارت ہندکو تے اردو زبان دی مقبول شاعرہ وحیدہ ملک صبیہ (اسلام آباد) نے کیتی۔ اس اجلاس اچ احمد ندیم اعوان ہوئیاں نے آپڑا مضمون مزاحیہ عنوان "اج کیہہ پکائی ایں" تنقید دے پیش کیتا۔ جس تے ساتھیاں نے آپڑے خیالات دا اظہار کیتا تے کہل تھہ دا آنند کردے ہوئے سکندر حیات سکندر ہوئیاں نے کیہا کہ اس تحریر نوں پڑھدے ہویاں منوں ایہہ خطرہ محسوس ہویا کہ اگر کدرے بیگم آپڑے میاں نوں ایہہ کہہ دیندی کہ بچے فی تو جمائیں تے بیتہ دی تکلیف دی اکی نہ زیادتی لگنے آں اوہ فی تو سہہ سین تے خیر کیہہ مزدا؟ ظاہری کہل اے کہ مرداں میدان چھوڑ تا پیندا اہر حال حسب روایت ندیم اعوان ہوئیاں نے بہت اچھا مزاحیہ مضمون پیش کیتا دے۔ اس مضمون اچ ایہہ بتایا گیا ہے کہ اللہ تعالیٰ نے مرداں نوں جس طریقے نے بنڑایا ہویا دے تے اُناں نوں جیہڑی صلاحیتاں سی نوازا ہویا دے اوہ تریہتاں دے وچ تھکیاں نے تیہڑی صلاحیتاں تریہتاں دے وچ آن دا اوہ مردان دے وچ تھکیاں یعنی مرد جیہڑا کم کردا اوہ تریہت فی کر سکدی اے تیہڑا کم تریہت کر سکدی اے اوہ مرد فی کر سکدا۔ اس تحریر اچ ایہہ بتایا گیا دے کہ جیہڑی خواتین آپڑے آپ نوں مرداں دے برابر سمجھ دیاں تاہ اوہ اسلام دی اس تعلیم نوں پکل جاندیاں کہ اسلام نے فی تے عورت نوں بہت وڈا درجہ دتا ہویے یعنی سہ کی وڈا درجہ ماں دا ہوے تے پک عورت نوں فی اللہ تعالیٰ نے ماں دا ایہہ درجہ عطا کیتا ہوے۔ میں سمجھدا واں کہ ایہہ مزاح دے نال نال پک خوبصورت طنزیہ مضمون ہی اے۔

اسلام آبادی محمد ضیاء الدین ہوئیاں نے کیہا کہ احمد ندیم اعوان ہوئیاں اچھے شاعر ہی ہن تے اچھے نثر نگار ہی ہن۔ اُناں دی شاعری دی کتاب لی شائع ہوئی اے تے نثر اچ لی مزاحیہ تحریراں دی کتاب موجود اے۔ اُناں دی مزاح دا پک آپڑا منفرد انداز اے۔ میں اس تحریر دے بارچ پک نکتہ بیان کرساں کہ اس اچ ہندکو دے لفظ فی موجود ہن تے اُردو دے لی موجود ہن۔ مثال دے طور تے اناں نے تحریر اچ پک جگہ عورت دا لفظ استعمال کیتا ہے تے دوسری جگہ اچ تریہت دا۔ یعنی قاری نوں کھبے تحریر دے کے عورت نوں ہندکو اچ تریہت دی کہلیا جاندے۔

خالدہ مجید ہوئیاں نے کیہا کہ احمد ندیم اعوان دی ایہہ تحریر "اج کیہہ پکائی ایں" ہسائے والی تاہے ای، پر اس دے اندر بڑا ڈاہڈا طنز وی لکیا ہویا اے۔ اس مضمون دی سب توں وڈی خوبی اس دی زبان "بیٹھی ہندکو" اے۔ یعنی ہسائے والی تاہے ای، پر اس دے اندر بڑا ڈاہڈا طنز وی لکیا ہویا اے۔ اس مضمون دی سب توں وڈی خوبی اس دی زبان "بیٹھی ہندکو" اے۔ یعنی ہسائے والی روزمرہ دی بول چال دی زبان اے۔ ایہہ اوہ لفظ نیں جیہڑے اے کہار اچ بولے آں۔ اس مضمون دی سب توں وڈی خوبی اس دی زبان "بیٹھی ہندکو" اے۔ یعنی ہسائے والی روزمرہ دی بول چال دی زبان اے۔ ایہہ اوہ لفظ نیں جیہڑے اے کہار اچ بولے آں۔ اس مضمون دی سب توں وڈی خوبی اس دی زبان "بیٹھی ہندکو" اے۔ یعنی ہسائے والی روزمرہ دی بول چال دی زبان اے۔ ایہہ اوہ لفظ نیں جیہڑے اے کہار اچ بولے آں۔

ایہہ کہانی نہ مردوں اچھا آکھدی اے، نہ تریہت نوں مندا۔ ایہہ دسدی اے کہ:

تریہت سمجھدی اے مرد اکم آسان اے، مرد سمجھدا اے تریہت دا کم آسان اے۔ حالانکہ کہار دوواں نال ای ہن تے آپڑے خیالات دا اظہار کیتے تے کہل تھہ دا آنند کردے ہوئے سکندر حیات سکندر ہوئیاں نے کیہا کہ اس تحریراں پڑھدے ہویاں منوں ایہہ خطرہ محسوس ہویا کہ اگر کدرے بیگم آپڑے میاں نوں ایہہ کہہ دیندی کہ بچے فی تو جمائیں تے بیتہ دی تکلیف دی اکی نہ زیادتی لگنے آں اوہ فی تو سہہ سین تے خیر کیہہ مزدا؟ ظاہری کہل اے کہ مرداں میدان چھوڑ تا پیندا اہر حال حسب روایت ندیم اعوان ہوئیاں نے بہت اچھا مزاحیہ مضمون پیش کیتا دے۔ اس مضمون اچ ایہہ بتایا گیا ہے کہ اللہ تعالیٰ نے مرداں نوں جس طریقے نے بنڑایا ہویا دے تے اُناں نوں جیہڑی صلاحیتاں سی نوازا ہویے اوہ تریہتاں دے وچ تھکیاں نے تیہڑی صلاحیتاں تریہتاں دے وچ آن دا اوہ مردان دے وچ تھکیاں یعنی مرد جیہڑا کم کردا اوہ تریہت فی کر سکدی اے تیہڑا کم تریہت کر سکدی اے اوہ مرد فی کر سکدا۔ اس تحریر اچ ایہہ بتایا گیا دے کہ جیہڑی خواتین آپڑے آپ نوں مرداں دے برابر سمجھ دیاں تاہ اوہ اسلام دی اس تعلیم نوں پکل جاندیاں کہ اسلام نے فی تے عورت نوں بہت وڈا درجہ دتا ہویے یعنی سہ کی وڈا درجہ ماں دا ہوے تے پک عورت نوں فی اللہ تعالیٰ نے ماں دا ایہہ درجہ عطا کیتا ہوے۔ میں سمجھدا واں کہ ایہہ مزاح دے نال نال پک خوبصورت طنزیہ مضمون ہی اے۔

اسلام آبادی محمد ضیاء الدین ہوئیاں نے کیہا کہ احمد ندیم اعوان ہوئیاں اچھے شاعر ہی ہن تے اچھے نثر نگار ہی ہن۔ اُناں دی شاعری دی کتاب لی شائع ہوئی اے تے نثر اچ لی مزاحیہ تحریراں دی کتاب موجود اے۔ اُناں دی مزاح دا پک آپڑا منفرد انداز اے۔ میں اس تحریر دے بارچ پک نکتہ بیان کرساں کہ اس اچ ہندکو دے لفظ فی موجود ہن تے اُردو دے لی موجود ہن۔ مثال دے طور تے اناں نے تحریر اچ پک جگہ عورت دا لفظ استعمال کیتا ہے تے دوسری جگہ اچ تریہت دا۔ یعنی قاری نوں کھبے تحریر دے کے عورت نوں ہندکو اچ تریہت دی کہلیا جاندے۔

خالدہ مجید ہوئیاں نے کیہا کہ احمد ندیم اعوان دی ایہہ تحریر "اج کیہہ پکائی ایں" ہسائے والی تاہے ای، پر اس دے اندر بڑا ڈاہڈا طنز وی لکیا ہویا اے۔ اس مضمون دی سب توں وڈی خوبی اس دی زبان "بیٹھی ہندکو" اے۔ یعنی ہسائے والی روزمرہ دی بول چال دی زبان اے۔ ایہہ اوہ لفظ نیں جیہڑے اے کہار اچ بولے آں۔

احمد ندیم اعوان ہوئیاں دی تخلیقی کاوش "اج کیہہ پکائی ایں" تے تنقیدی اجلاس دی رپورٹ

چلدا اے۔ آخر تے بیگم دا فیر اوہ سوال "اج کیہہ پکائی ایں"۔ اس دا مطلب ایہہ دے کہ وڈیاں وڈیاں کہواں، برابری دے نعرے، آخر سارے روٹی دی پلیٹ تے آ کے کب جاندے ہیں۔ ایہہ پک سوہنڑی تیکھی تے آپڑے گھر نال جڑی ہوئی تحریر اے۔ بغیر کے تقریر دے دس فی اے کہ کہار مقابلے نال لیئں، جتھ دا تاڑے نال چلدا اے۔

پروفیسر ڈاکٹر شمیم حسن ہوئیاں نے کیہا کہ ماشاءاللہ بڑی سوہنڑی تے باراں دیہاڑی تحریر اے۔ طنز دا اُتھ پکا تے مزاح دا تیز اے۔ جیہڑا لکھاری دی محبت بھریے دل تے متوازن سوچ دا عکاس اے۔ ایہہ اج کل دی ٹوئی فیمنسٹ سوچ تے ساڈے صدیاں دے پدر سری نظام دے مارے مرداں دی کہانڑی اے۔ اس کہل دا وی اظہار اے کہ پہلے تریہتاں ایہہ کہل سنوڑ کے کہ "تو سارا دن کیہہ کرتی ایں" چپ ہو جاندی اُنہاں برے اج کل تعلیم دی برکت نے آپڑے حقوق تے سمجھ گئیں۔ مرد اندر ضروری زور نی مندیاں۔ بلکہ اکثر اے دوھ کے مرد دی اقتداری لوں پیچھے دی کریاں۔ اس کہانی دا سب توں اچھا گل اے تیہڑی سوچ پلوہا ایہہ احساس اے کہ ساڈے کچھ تے فیملی سسٹم نے صدیاں دے تجربے نی تیہڑی کہاں دی تقسیم کیتی ہوئی اے اس لوں ڈسٹرب کرنے دی کوشش مزید وگاڑ دا سبب بنڑ دی تے اس دی برداشت نہ مرد کر سکدن تے نہ تریہتاں۔ لیکن چونکہ لکھاری اک مرد اے اس دے اندر اج دت مرد دا جتھ اُجاڑ رکھاں کہ مرداں دے کہ سنوڑ کے رہن پچھے ہوگی اے تے اج کے پکائی ایں کہہ کے کہل پھیر دتی۔ اس خوب صورت، شگفتہ تحریر تے اعوان صیب نوں مبارک۔

کوہاٹ کی مصروف شاعرہ معصوم ہوئیاں نے کیہا کہ احمد ندیم اعوان صاحب ہندکو زبان دے چنگے نباض نظر آندے نیں۔ انہاں دی تحریر اج زبان دی مٹھاس، روزمرہ محاورہ یاں دا برمحل استعمال تے مزاح دی فطری روانی قابل توجہ اے۔ اج کیہہ پکائی ایں اج انہاں نے میاں جیہڑے اے ہسائے والی روزمرہ دی بول چال دی زبان اے۔ ایہہ اوہ لفظ نیں جیہڑے اے کہار اچ بولے آں۔ اس مضمون دی سب توں وڈی خوبی اس دی زبان "بیٹھی ہندکو" اے۔ یعنی ہسائے والی روزمرہ دی بول چال دی زبان اے۔ ایہہ اوہ لفظ نیں جیہڑے اے کہار اچ بولے آں۔

ایہہ کہانی نہ مردوں اچھا آکھدی اے، نہ تریہت نوں مندا۔ ایہہ دسدی اے کہ:

تریہت سمجھدی اے مرد اکم آسان اے، مرد سمجھدا اے تریہت دا کم آسان اے۔ حالانکہ کہار دوواں نال ای ہن تے آپڑے خیالات دا اظہار کیتے تے کہل تھہ دا آنند کردے ہوئے سکندر حیات سکندر ہوئیاں نے کیہا کہ اس تحریراں پڑھدے ہویاں منوں ایہہ خطرہ محسوس ہویا کہ اگر کدرے بیگم آپڑے میاں نوں ایہہ کہہ دیندی کہ بچے فی تو جمائیں تے بیتہ دی تکلیف دی اکی نہ زیادتی لگنے آں اوہ فی تو سہہ سین تے خیر کیہہ مزدا؟ ظاہری کہل اے کہ مرداں میدان چھوڑ تا پیندا اہر حال حسب روایت ندیم اعوان ہوئیاں نے بہت اچھا مزاحیہ مضمون پیش کیتا دے۔ اس مضمون اچ ایہہ بتایا گیا ہے کہ اللہ تعالیٰ نے مرداں نوں جس طریقے نے بنڑایا ہویا دے تے اُناں نوں جیہڑی صلاحیتاں سی نوازا ہویے اوہ تریہتاں دے وچ تھکیاں نے تیہڑی صلاحیتاں تریہتاں دے وچ آن دا اوہ مردان دے وچ تھکیاں یعنی مرد جیہڑا کم کردا اوہ تریہت فی کر سکدی اے تیہڑا کم تریہت کر سکدی اے اوہ مرد فی کر سکدا۔ اس تحریر اچ ایہہ بتایا گیا دے کہ جیہڑی خواتین آپڑے آپ نوں مرداں دے برابر سمجھ دیاں تاہ اوہ اسلام دی اس تعلیم نوں پکل جاندیاں کہ اسلام نے فی تے عورت نوں بہت وڈا درجہ دتا ہویے یعنی سہ کی وڈا درجہ ماں دا ہوے تے پک عورت نوں فی اللہ تعالیٰ نے ماں دا ایہہ درجہ عطا کیتا ہوے۔ میں سمجھدا واں کہ ایہہ مزاح دے نال نال پک خوبصورت طنزیہ مضمون ہی اے۔

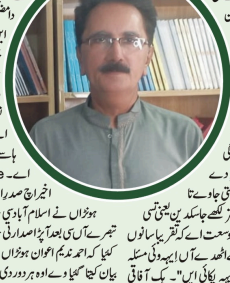
اسلام آبادی محمد ضیاء الدین ہوئیاں نے کیہا کہ احمد ندیم اعوان ہوئیاں اچھے شاعر ہی ہن تے اچھے نثر نگار ہی ہن۔ اُناں دی شاعری دی کتاب لی شائع ہوئی اے تے نثر اچ لی مزاحیہ تحریراں دی کتاب موجود اے۔ اُناں دی مزاح دا پک آپڑا منفرد انداز اے۔ میں اس تحریر دے بارچ پک نکتہ بیان کرساں کہ اس اچ ہندکو دے لفظ فی موجود ہن تے اُردو دے لی موجود ہن۔ مثال دے طور تے اناں نے تحریر اچ پک جگہ عورت دا لفظ استعمال کیتا ہے تے دوسری جگہ اچ تریہت دا۔ یعنی قاری نوں کھبے تحریر دے کے عورت نوں ہندکو اچ تریہت دی کہلیا جاندے۔

خالدہ مجید ہوئیاں نے کیہا کہ احمد ندیم اعوان دی ایہہ تحریر "اج کیہہ پکائی ایں" ہسائے والی تاہے ای، پر اس دے اندر بڑا ڈاہڈا طنز وی لکیا ہویا اے۔ اس مضمون دی سب توں وڈی خوبی اس دی زبان "بیٹھی ہندکو" اے۔ یعنی ہسائے والی روزمرہ دی بول چال دی زبان اے۔ ایہہ اوہ لفظ نیں جیہڑے اے کہار اچ بولے آں۔

علی اویس خیال ہوئیاں نے کیہا کہ احمد ندیم اعوان ہوئیاں کئی خوبیاں دے مالک ان یعنی نہ صرف ہندکو زبان دے یک خوبصورت لب ولہجے دے شاعر ہن بلکہ یک اعلیٰ پائے دے نثر نگار بی ہن جدکہ نثر اچ انہاں نوں ایہہ اعزاز ہی حاصل اے کہ ہندکو مزاح نگاری (نثر) اچ اُناں دی پہلی کتاب سال 2008 اچ "اٹھواں سُر" دے عنوان نال گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت شائع ہوئی اے جیہڑا کہ ہندکو زبان دی تاریخ اچ اناں دا یک بہت وڈا کارنامہ اے تے اس دے بعد بی اناں دی مزاحیہ تحریراں وقتاً فوقتاً رسالے آں تے اخباراں اچ چھپدیاں رہیاں۔

جتھوتک زیر نظر مضمون "اج کیہہ پکائی ایں" دی گہل اے تا میں ایہہ سمجھناں وال کہ ایہہ یک نہایت متوازن مزاحیہ تحریر اے، جس اچ نہ افراط اے نہ تفریط اے بلکہ یک مزاحیہ تخلیق نوں مکمل کرنے دے جیہڑے فی لوازمات ضروری ہوندین اس ہر عنصر دی جھلک اس اچ بخیر کسی مبالغے دے ملاحظہ کیتی جاسکدی اے یعنی ایہہ تحریر صرف لوکاں نوں ہسانے دے یا تحریر برائے تحریر نی لکھی گئی بلکہ ایہہ تحریر برائے زندگی اے۔ اگر صرف اس تحریر دے عنوان نوں ہی کھل کیتی جاوے تا

اخیراچ صدر اجلاس محترمہ وحیدہ ملک ہوئیاں نے اسلام آبادی سارے ساتھیاں دے تبصرے آں سی بعد آپڑا صدارتی خطبہ پیش کردے ہوئے کیہا کہ احمد ندیم اعوان ہوئیاں دی اس تحریر اچ جو کچھ بیان کیتا گیا ہے اوہ ہر دور دی خاتون دا بھیشی اے ایہہ پک وڈا مسئلہ رہیا ہے جس نوں ساہنے آپڑے کہار اچ ہی دیکھدا ہے تے باہر بی دیکھنے آں، ایہہ پک ایسا موضوع دے کہ جس تے ہور فی لکھاریاں نے لکھدا ہے یعنی انور مسعود صیب نے اس تے باقاعدہ اک نظم لکھی تے اس دا عنوان ہی "اج کیہہ پکائی ایں" ہیشی ایہہ بہت وڈا مسئلہ رہیا ہوے۔ میں آپڑے کہار اچ فی کئش پکائیں سی پہلے مچھن فی آں کہ اج کیہہ پکائی ایں تے کہار دے کہدین کہ جتوڈا وی مرضی ہووے پکا لوتے فیر دوا سی آپڑی مرضی دے پکا لینے آں تے ساڈی مرضی دت اُناں دی مرضی دی ہوندی۔ ایہہ سارا یاں گہلاں ہیشی ہوندی آنیاں نے اگے فی ہوندیاں رہ سن تے کدی بی نہ تک سن۔ ساڈے شہر اُچ ریہڑے والی عورتاں جتاں نوں لوک آزاد عورتاں بی کہندے ڑن او نہ ہیشہ اک طعنہ دیندیاں جو اکثر نے فی سُنڑاں دے کہ توانوں کیہہ پتہ دے کہ کہار کسراں چلایا جاندا دے کہار تا میری ماں چلاندی اُنی منے کہیا کیہہ میری ماں چلاندی اُنی لیکن اُناں نوں ہر چیز پکائیں دی آزادی ہوندی اُنی اوہ پچھے دی فی اُنیاں کہ میں کیہہ پکاواں۔ اس سی بعد جدوا ہی سارے مہینڑ پراہ، اخ ہو گئے نے ہر اک نوں وکھری وکھری چیزاں پسند اُنی، کسی نوں اک چیز اچھی نی لگدی کسی نوں دوئی چیز اچھی نی لگ دی لیکن اس وخت ماں بیوہ بہت سخت ہوندے اے اوہ کسی نوں خاطر اُنی لیا نہ اے کہ اگر میرے پتروں کو بی اچھی نی لگدی تے میں اس دے آگو پکاواں، اس نوں دال اچھی نی لگدی تے میں اس نوں چٹنی ہور پکاویاں ایہہ سب سمجھ چلدا ایا۔

بیگم تا بیگم ای ہوندی اے پتہ نیئں کہ اس جنی ہوندی اے منے فی بڑی کوشش کیتی اے بیگم بڑنے دی بڑے میں فی بڑی کی لیکن ماں تا بڑی آں، لیکن کھاونڑ میں آپڑی مرضی دا پکائی آں۔ کھاونڑیں دی میز تے جو کئش ہوندے اوہ تا وقار اک تماشہ دے لیکن کھاونڑ پکائیں دے عورت نوں اتنی تا آزادی ہوندی چاہیدی اے کہ اوہ آپڑی مرضی دا کھاونڑاں پکا سکے۔ دوسری کہل ایہہ دے کہ جیہڑا کھاونڑاں پچ جاندا دے تے اوہ اسی فرحتِ اُچ رکھ دیئے آں تے ساڈے کہار اُچ دوبارہ اوہ کھاونڑاں سامنیں آجاوے تے فیر آواز آندی اے کہ ایہہ کھاونڑاں فیر اسی کھاسی ایں، جی ہاں کسی فیر ایہہ کھاسو ایہہ دے کہ جیہڑا کھاونڑاں پچ نہ سکے اسی ایہدی کھاونڑاں کھاندے رہ دی ایں۔ لیکن جدہ بیچ آجاؤں تے اوہ فیر ماں بیوہ دا ماخ درست کر دیندین اُناں نے ایہہ بی فی کھاونڑاں، اوہ بی فی کھاونڑاں لیکن بڑنڑے زندگی آسان کر دتی اے تے کش نہ ہووے تے فیر بڑنڑاری چل دے رہندین۔

ہر حال منوں اج تحریر بڑی دلچسپ لگی اے، جس اُناں نے کماں نوں میاں بیوی اچ دشمنے دے بیوی کیہہ کر سی تے میاں کیہہ کرسی۔ میں آپڑے کہار دی تے آپڑے والدین دے کہار دی لائف دا موازنہ کرنی آں تے منوں لگدا دے کہ کوئی خاص فرق فی نیا۔

وہی حالات ہیں فقیروں کے
دن پھرے ہیں تو صرف وزیروں کے
ہر بلاول ہے دیس کا مقروض
پاؤں ننگے ہیں بے نظیروں کے

اوئی حالات اُن، اوئی مرد اے، اوئی عورت اے، اوئی بچے ژن، کش بی فی بدلا تے کسی اس اوں بدلا جا ونڑی تے فی بدل سکدے او۔ اخیر اج تحریر اُناں نے لکھدے او کہ میرے لم منوں کرنے دو، تے ایہہ ای ہوندے کہ تیہڑے دے دے کے آدمی نوں چکن وچ کھڑ دے تے فیر آپڑی مرضی کر دیئیں آپڑی مرضی جدہ میز تے آندی اے پتہ چل داوے کہ کیہہ حالات اُن۔

جو پہچ سی ایں اوہ پچ سی!

ہک روایت دامفہوم اے کہ ''حضور پاکؐ ہک دن آپڑے کہار اُچ تشریف فرما ائے تے حضرت بی بی عائشہ صدیقہؓ نے آپؐ دی خدمت اچ فریاد کرے اللہ دے پیارے رسولؐ! ساڈے کہار اُچ تاں جو کجھ ایا اوہ سب توانے اللہ دے رستے اچ ونڈ دیتا وے جس سی بعد ساڈے کہار اُچ ہونڑ کجھ بی نہ رہیا۔ اِس دے جواب اُچ حضورؐ نے فرمایا کہ بی بیؓ جو کجھ ساہنے اللہ دے رستے اچ دے دتا وے حقیقت اچ تاں اوہ وئی سب کجھ بچ گیاوے''۔

اِس کہل دا مطلب ایہہ وے کہ اَسی جو کجھ اللہ دے رستے اچ دیندراں چاہنے آں اُس اُچ ساڈے ارادے دے نال نال اللہ تعالیٰ دی رضا تے توفیق بی شامل ہوندی ہے اس طراں دی قربانی اوہ وئی دیندا وے جس نوں اللہ تعالیٰ توفیق دیندا وے۔ اَسی حضورِ پاکؐ دے اُس مقام تک نی پہنچ سکنے آں جس دے بارے اچ پاک آپ فرمانداں کہ حضورؐ اُسوہ دا بہترین نمونہ ڈن۔ برے اَسی اُسوہ دے اُس نمونے دے احکامات وطرزِ زندگی تے عمل درآمد کرنے دی کوشش تا کر سکنے آں۔ اِس چیزوں اگر مدِ نظر رکھ کے دیکھا جاوے تاڈیا اچ اس وخت ہزاراں تے لکھاں دی تعداد اچ فلاح و بہبود دے ہیٹھ کم کیتے جاندین۔ اِسی فلاح و بہبود دے حوالے نال گندھارا ہندکو بورڈ پشاور بی پچھلی ۳ دہائیاں اس ہندکو زبان وادب دی خدمت اچ کوشاں وے۔ خدمت دے اِس کم اچ ساڈے نال اللہ دے کئی بندے آپڑے وس دے مطابق توفیق ونڈائی بی پچے کردین۔ یعنی سرکاری فنڈز دی عدم دستیابی دے باوجود گندھارا ہندکو بورڈ دے انتظام نوں چلائڑیں وسے تے اللہ دی رضا حاصل کرنے دے سوا جولوک ایہہ مالی تعاون پچے کردین اوہ ایویں کجھن کہ جو اَسی دینے پچے اُس اوئی ساانوں بچ دیا وے کیوں کہ اعمال دا دارومدار نیتاں دیے اُتے وے۔ جناں لوکاں دے چندے نے تھوہ ونڈائی نال گندھارا ہندکو بورڈ دا انتظام وانصرام پیا چل دے اُس اُنا لوکاں دے ارادے دے نال نال اللہ تعالیٰ دی رضا تے توفیق بی شامل نہ کیتے اوہ اس کارِ خیر اُچ آپڑا آپڑا حصہ پچے پاندین۔ گندھارا ہندکو بورڈ سب سی پہلے اللہ دب العالمین دا بہت شکر گزار ہوئڑیں دے نال نال اُناں تمام دوستاں، ممبراں دا بی شکریہ ادا کردے جو گندھارا ہندکو بورڈ دے نال وخت اچ پچے تھوہ ونڈائی کر دین۔ گندھارا ہندکو بورڈ دے انتظام چلائڑیں وسے ہر مہینے لکھاں روپے دی ضرورت اے تے ظاہر اے کہ حکومتی فنڈز نہ ملنے بعد تے اکیڈمی اف دی لٹریچر بی نہ چل سکدی لیکن اَسی اُناں تمام لوکاں دا انفرادی طور تے بی تے اجتماعی طور تے شکریہ ادا کرنے آں جو ترتی دی بہتری دے اس کم نوں سرانجام دیڑیں وسے بورڈ دے نال تھوہ ونڈائی پچے کر دین۔ گندھارا ہندکو بورڈ اُناں تمام دیگر احباب سی بی اُمید رکھ داوے جو ساڈے کم سی واقف اُن نے اوہ بی ہندکو زبان نوں ترویج وترقی دیڑیں وسے آپڑا حصہ ضرور پاسُن تے جواوہ پچھو اسُن اوئی چیز اُناں وسے پچ سی کیوں کہ ایہہ دُنیا تاقیامت وسے بچاے کے اگے پچھ سی ایں۔

واپڈا دی توجہ دے منتظر شہری

شہری زندگی اچ بجلی دی اہمیت دی اِنکار ممکن نیںگی، برے چدہ ایویں بنیادی سہولت مختلف مسائل دا سب ہنڑنے لگے تا متعلقہ اداریاں دی کارکردگی دے سوالات اُٹھراں فطری اے۔ پشور دے مختلف علاقیاں اچ بجلی دے میٹراں دے شریاں نوں سہولت فراہم کرنے دے آن لائن نظام متعارف کرالاون کا تہ لوکاں نوں دفتراں دے چکر نہ لگائیں پوون لین اگر شکایت درج کرانے دے دوران لنک بار بار منقطع ہو جاوے تا شہری دے واسے بہولت بی پریشانی دا باعث بنڑ جاندی اے۔ پسکو دکام نوں چاہیدے کہ اس مسئلے دی تھنیکی جانچ کراون تہ شکایتی نظام نوں مئوثر بنڑاون تا کہ صارفین نوں شکایت درج ہونڑیں دی تصدیق دی تہ ہونڑیں دی واری کاروائی دے متعلق معلومات مل سکن۔ بجلی فراہم کرنا یقیناً اک اہم ذمہ واری اے برے بجلی دی لائناں نوں محفوظ رکھڑاں، خراب میٹراں دی وخت تے جانچ و تبدیلی تے صارفین نوں شکایات دا ازالہ بی اِی دی ذمہ واری دا حصہ وے۔ اگر کسی علاقے اچ مسلسل شکایات سامڑیں آندی پیاں ہون تہ اداریں دی وخت دی وجوہات معلوم کر کے مستقل حل تلاش کرنا ضروری اے۔ محض شکایت درج کرلیڑیں یا عارضی مرمت نال مسئلہ حل نی ہوندا۔ جد تک خرابی دور نہ ہووے۔ شہریاں نوں بی بجلی چاہیدے کہ کوئی ہوئی بجلدی ہوئی تاراں نوں اُپی آپ ٹھیک نہ کرین بلکہ متعلقہ ادارے نوں اطلاع کرین۔ تاہم شہریاں دا تعاون اِی وخت مئوثر ثابت ہو سکدا وے جد متعلقہ حکام بی اپڑی ذمہ واری پوری کرین۔ اے عوامی شکایات نوں ترجیح دیڑاں۔ پسکو دکام دے ضروری اے کہ اوہ مسائل دا نوٹس لون تے تاخیر کیتے بغیر خطرات مزید دور کرن۔ اگر کوئی حادثہ پیش آ سکدا وے تاں فوری طور تے محفوظ ہنڑاوے۔ کسی حادثے دے بعد کاروائی کرنے دی بجائے اس دی اچھا وے کہ پہلے ہی حفاظتی اقدامات کر لتے جاون۔ پشور شہر دی مختلف گلیاں اچ ٹوٹی پھوٹی سڑکاں دی وجہ نال وی بجلی دا شکار شہری ہوندے آں۔ کھدائی دے بعد سڑکاں نوں بہولت فراہم کرنے دے ذمہ دار ادارے نوں چاہیدے کہ اوہ سڑکاں نوں جلد از جلد بہتر بناون تا کہ لوکاں نوں دفتراں دے چکر نہ لگائیں پوون لین اگر شکایت درج کرانے دے دوران لنک بار بار منقطع ہو جاوے تا شہری دے واسے بہولت بی پریشانی دا باعث بنڑ جاندی اے۔ پسکو دکام نوں چاہیدے کہ اس مسئلے دی تھنیکی جانچ کراون تہ شکایتی نظام نوں مئوثر بنڑاون تا کہ صارفین نوں شکایت درج ہونڑیں دی تصدیق دی تہ ہونڑیں

سرکاری و غیر سرکاری سکولاں سی افغان طلبہ نوں کڈنے دا فیصلہ

افغانیاں دے خلاف کاروائی سی پہلے ای مہاجرین دی واپسی اچ تیزی آ گئی

پشور (ویب ڈیسک) افغان مہاجرین دے خلاف سخت کاروائی سی پہلے مہاجرین دی وطن واپسی دا سلسلہ مزید تیز ہو گیا اے۔ سرکاری، پرائیویٹ سکولاں، پرائیویٹ کالجاں تے میڈیکل کالجاں اچ زیرِ تعلیم بچے آں نوں پی ایف فارم کرنے دی ہدایات کردتی گیاں ہن۔ اتوار دے دن پشور سی چار سو زیادہ مہاجرین فیملی افغانستان منتقل ہو گے ڈں جد کہ افغان مہاجرین نوں جاری کیتی جائیں ولے پی آر سی کارڈاں بلاک کرنے دا فیصلہ وی کردتا اے۔ کنفیشن کرنے دے ولے شہریاں دی پی آر سی کارڈ 31 دسمبر دے بعد بلاک کردے جاسن جدکہ سرکاری تے غیر سرکاری سکولاں اچ موجود مہاجرین بچے آں نوں کڈنے دے حوالے نال ہدایات جاری کردتی گئی اے۔ پرائیویٹ سکلزدے انتظامیہ نوں ہدایت کردتی گئی اے کہ اوہ غیر جنسڑ افغان مہاجرین دے بچے آں نوں فوری طورتے فارغ کیتا جاوے۔

فیلڈ مارشل عاصم منیر نال چینی کمیونسٹ پارٹی انٹرنیشنل ڈیپارٹمنٹ دے وزیر لیو ہائی شنگ ملاقات کردے ہوئے

آپریشن دے پہلے دوون 550 مہاجرین نوں ڈیپورٹ کردتا گیا

پشور (ویب ڈیسک) مہاجرین دے خلاف آپریشن دے پہلے دوون ای 550 مہاجرین نوں ڈی پورٹ کردتا گیا۔ جدکہ مہاجرین دے پاسپورٹ دے ہیروئی ممالک جانہیں ولے پاکستانی شہریاں، مہاجرین تے نیشنل نال ویاہ کرنے ولے پاکستانی مرداں تے پاکستانی مرداں نال ویاہ کرنے ولی مہاجرین تے ہمان وزیر لیو ہائی شنگ نے وزیر اعظم نوں چینی قیادت دی نیک تمناواں دا پیغام پہنچایا۔ ملاقات اچ علاقائی تے عالمی اُمور تے تبادلہ خیال دے نال عالمی فورمز تے تعاون جاری رکھڑں دے عزم دا اعادہ کیتا گیا۔

ٹریفک مسائل دے حل وسے جامع پلان تیار کرنے دی ہدایت

رش ولی جگہ تے ضرورت دے مطابق مزید انڈر پاسز، فلائی اوورز بنڑاں سئیاں

پشور (ویب ڈیسک) ٹریفک مشاورتی کونسل برائے بلدیات، مواصلات و تعمیرات، زراعت تے ہاؤسنگ آصف رفیق نے پشاور ڈیولپمنٹ اتھارٹی دے حکام نوں ہدایت کیتی اے کہ پشور شہر اچ جاری تے مجوزہ عوامی ترقیاتی منصوبیاں نوں وخت تے پورا کیتا جاوے تے شہری مشکلات خاص طور تے ٹریفک دے مسائل دے بائیدار حل وسے جامع ماسٹر پلان تیار کیتا جاوے۔ اں نے ہدایت کیتی کہ شہر اچ ٹریفک دے دوھ دے ہوئے ڈباؤ، رش تے ٹریفک جام دے مسائل تے قابو پاکیں دے فوری تے موثر اقدامات کرن جدکہ جناں مقامات تے انڈر پاسز، یا اوور ہیڈ برجز دی ضرورت اے اُتھے ٹریفک دی ضروریات نوں مدنظر رکھ دے ہوئے اناں دی تعمیر دے عملی تصویر بنڑی کیتی جاوے۔

پاک چین آہنی دوستی نوں مزید مضبوط بنڑاں سئیاں شہباز شریف

پاکستان تے چین دی دوستی آزمودہ تے ہر آزمائش تے پورا پورا اُترنے ولی اے، وزیر اعظم

اسلام آباد (ویب ڈیسک) وزیر اعظم شہباز شریف نال چینی کمیونسٹ پارٹی دے وزیر برائے بین الاقوامی اُمور دی ملاقات کیتی جس دے دوران وزیر اعظم پاکستان نے کہا کہ پاکستان تے چین دی دوستی آزمودہ تے ہر آزمائش تے پورا پورا اُترنے ولی اے، دوطرفہ تعلقات نوں مزید مضبوط بنڑاں دے سیاسی رابطے بوت اہمیت رکھدن، وزیر اعظم شہباز شریف نے لیو ہائی شنگ تے آئی ٹی اچ تعاون دی مشترکہ خواہش دی تعریف کیتی۔ دوطرفہ باہمی اعتماد تے عوام دے کہرے روابطے تے استوار اے۔ وزیر اعظم نے ادارہ جاتی تعاون دے فروغ اُتے چین دی تحکمہ بین الاقوامی اُمور دے کردارنوں سراہیا، چین نے نال نزدیکی تعاون جاری رکھڑں دے عزم دا اعادہ کیتا گیا۔

وزیر اعظم شہباز شریف ایس ایم ایز، زراعت، ہاؤسنگ سی متعلق اجلاس دی صدارت کردے ہوئے

کاروباری سرگرمیاں دا فروغ تے مسائل دا حل حکومت دی پہلی ترجیح اے گورنر

کاروباری لوکاں نوں ساری متعلقہ سہولتاں اک ای جگہ دیئڑیں وسے سنگل ونڈو نظام متعارف کرایا جاوے، فیصل کریم کنڈی

پشور (ویب ڈیسک) گورنر خیبر پختونخوا فیصل کریم کنڈی نے کہا کہ وے صوبے اچ کاروباری سرگرمیاں دے فروغ دے تے کاروباری لوکاں نوں زیادہ سی زیادہ سہولتاں دینڑاں حکومت دی ترجیحات اچ شامل ہوندی چاہیدی اے۔ اس مقصد وے شفاف، مڑتے ڈیجیٹل نظام متعارف کرایا جاوے تاکہ کاروباری لوکاں نوں غیر ضروری مشکلات تے سرکاری دفتراں دے چکر لگاونڑیں سی نجات مل سکے۔ اناں خیالات دا اظہار اُناں نے صوبے اچ کاروبار آسان بنڑاوین تے متعلقہ قوانین و ضوابط اچ اصلاحات سی متعلق اجلاس دی صدارت کر دے ہوئے کیتا۔ گورنر نوں کاروباری اصلاحات وے 19 رکنی کمیٹی آں دے مشورے نال تیار کردہ اقدامات سی پی خبردار کیتا گیا۔ گورنر نے کہا کہ کاروباری لوکاں نوں ساری متعلقہ سہولتاں اک ای جگہ دیئڑیں وسے سنگل ونڈو نظام متعارف کرایا جاوے جدکہ کاروبار دے فروغ تے عوامی سہولت دے پیش نظر آن لائن رجسٹریشن دے طریقہ کار نوں مزید آسان بنڑایا جاوے۔ اناں نے کہا کہ مڑ نظام تشکیل دتا جاوے جس دے تحت شہریاں نوں معمولی نوعیت دے کماں وے سرکاری دفتراں دے چکر نہ لگاونڑیں پے ڈیں، گورنر نے وفاقی حکومت دے نال مڑ رابطہ کاری تے زور دیتا۔ گورنر نے کہا کہ کاروباری اصلاحات وڈیجیٹل نظام دے نفاذ وا ٹل تیز کرنے دے تحکمہ آئی ٹی دے نال فوری اجلاس منعقد کرنے دی ہدایت کیتی اے۔

گورنر خیبر پختونخوا فیصل کریم کنڈی صوبہ دی جیلاں اچ اصلاحات، جیلاں تے عملہ نوں درپیش مسائل بارے اجلاس دی صدارت کردے ہوئے

ایل پی جی چھ سو روپے کلو ہو گئی، صارفین دی مشکلات اُچ اضافہ

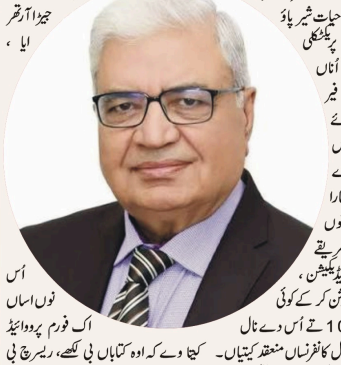
پشور (ویب ڈیسک) پشور اچ ایل پی جی دی قیمت چھ سو روپے فی کلو تکل پہنچ گئی جناں نے سرکاری ملاک نوں پنج سو سائنڑاں دے، تے دوئی طرف ایل پی جی مہنگائی دے ستائے شہریاں دی مشکلات مزید ودھ گھیاں ڈں، اک طرف مختلف علاقیاں اچ سوئی گیس دی بندش نے تپک پریشر دی وجہ نال کھرپلہ صارفین نوں مشکلات دا سامنڑا دے، تے دوئی طرف ایل پی جی دی قیمت اچ اضافہ ہو گیا اے۔ جس نال شہریاں دے کھرپلہ اخراجات اُچ مزید اضافہ ہو گیا اے۔ شہریاں نے متعلقہ حکام کی مطالبہ کیا کہ ایل پی جی دی قیمتاں نوں پی ٹی وی فراہمی یقینی بنڑاوین تے نال ایل پی جی دی قیمتاں نوں پی کنٹرول کیتا جاوے۔

تجاوزات آپریشن جی ٹی روڈ نوں مزید وڈا کرنے دا فیصلہ نشانات لگ گئے

فصیل شہر نوں سٹ کے پلازے بنڑاڑیں ولی تجاوزات تے سرکاری املاک تے تعمیرات کرنے ولے آں دی نشاندی کردتی گئی

جی ٹی روڈ تے پچیس پچیس فٹ تکل نشانات لگا دتے گئے، درجناں دُکاناں، ہوٹلز تے کاروباری مراکز کیمرے اچ آ گئے

پشور (ویب ڈیسک) جی ٹی روڈ نوں مزید وڈا کرنے دے، فصیل شہر نوں سٹ کے پلازے بنڑاڑیں ولی تجاوزات تے سرکاری املاک تے غیر قانونی تعمیرات کم کرنے ولے آں دی نشاندی کردتی گئی اے۔ جی ٹی روڈ تے دوؤں پاسے ہوؤلاں تے کاروباری مراکز دیوار پشاور دوں پن کے تجاوزاتی پلازیاں تے کاروباری مراکز بنڑاوین ولے آں دے حوالے نال نشاندی کردتی گئی اے جی ٹی روڈ تے دوؤں پاسے پچیس پچیس فٹ تکل نشانات لگا دتے گئے ہن۔ ایہ نشانات دی نال سرکیاں دی نشاندی کیتی گئی اے۔ ڈسٹرکٹ نال سرائیکی سپیشلنگ ڈی آئی خان وا، لیکن میری ساری سروس تیس سال اللہ دے فضل نال اس صوبے اچ گزری اے تے اس اُچ تمام علاقیاں دے دوستاں دی محبت شفقت تے اس صوبے دی لیڈر شپ کوائی سی منوں اندازہ ہویا۔ جس وخت سروس شروع کیتی اُس وخت حیات شیر پاؤ صیب ساڈے پریذیڈنگ چیف منسٹر سُن، اُناں نال رابطہ رہیا فیر جنرل فضل حق آئے فیر دوسرے۔ اُس وقت منے اے ویکھیا کہ گندھارا ہندکو بورڈ پشاور نوں چند افراد جس طریقے نال چلارئین، ڈیڈیکیشن، آپڑی کنٹری پیوشن کر کے کوئی 500 کوں 100 تے اُس دے نال اُناں نے انٹرنیشنل کانفرنساں منعقد کیتیاں۔ کوئی سرکاری امداد نی سی، اتھوے مخلص لوکاں نے ٹائم دتا، اُناں نے فنکشن اٹینڈ کیتے۔ جناب والا میں توانوں اے دساں کہ جیڑی کتاب سرکاری طور تے یا دوسرے طریقے نال دولکھ اچ پبلش ہوندی اے اتھے گندھارا ہندکو بورڈ آپڑی ایفرٹ نال سٹھ ہزار تے ستر ہزار نال اے پروڈیوس کیتا وے۔ اس وجہ سی توانوں عرض کیتے کہ جس طراں دی ڈیڈیکیشن میں آپڑے دوستاں وچ ویکھی اُس دی وجہ سی

نامے میرے نال

گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے چیئرمین محترم اعجاز احمد قریشی (سابق چیف سیکرٹری خیبر پختونخوا) تیسری عالمی ہندکو کانفرنس دے موقع تے اُناں دا اظہار خیال

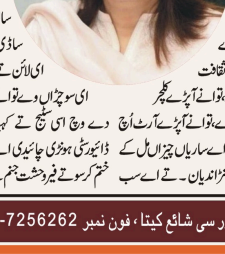
گندھارا ہندکو بورڈ دے نال کسراں میری ایسوسی ایشن ہوئی اے ٹھیک اے کہ میں صدرن ڈسٹرکٹ نال سرائیکی سپیشلنگ ڈی آئی خان وا، لیکن میری ساری سروس تیس سال اللہ دے فضل نال اس صوبے اچ گزری اے تے اس اُچ تمام علاقیاں دے دوستاں دی محبت شفقت تے اس صوبے دی لیڈر شپ کوائی سی منوں اندازہ ہویا۔ جس وخت سروس شروع کیتی اُس وخت حیات شیر پاؤ صیب ساڈے پریذیڈنگ چیف منسٹر سُن، اُناں نال رابطہ رہیا فیر جنرل فضل حق آئے فیر دوسرے۔ اُس وقت منے اے ویکھیا کہ گندھارا ہندکو بورڈ پشاور نوں چند افراد جس طریقے نال چلارئین، ڈیڈیکیشن، آپڑی کنٹری پیوشن کر کے کوئی 500 کوں 100 تے اُس دے نال اُناں نے انٹرنیشنل کانفرنساں منعقد کیتیاں۔ کوئی سرکاری امداد نی سی، اتھوے مخلص لوکاں نے ٹائم دتا، اُناں نے فنکشن اٹینڈ کیتے۔ جناب والا میں توانوں اے دساں کہ جیڑی کتاب سرکاری طور تے یا دوسرے طریقے نال دولکھ اچ پبلش ہوندی اے اتھے گندھارا ہندکو بورڈ آپڑی ایفرٹ نال سٹھ ہزار تے ستر ہزار نال اے پروڈیوس کیتا وے۔ اس وجہ سی توانوں

ڈاکٹر عنایت اللہ خان (سابق سینئر صوبائی وزیر بلدیات خیبر پختونخوا) تیسری عالمی ہندکو کانفرنس دے موقع تے اُناں دا اظہار خیال

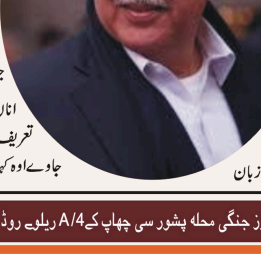
گندھارا ہندکو بورڈ پشاور جس دے اعجاز احمد قریشی صیب چیئرمین اُن، اعجاز قریشی صیب نوں میں جانڑا واں خیبر پختونخوا دے اوہ چیف سیکرٹری رئے ڈں، تے بڑی دیانتدار نال، ڈیوشن نال کیتا خیبر پختونخوا دے اُس وخت دی حکومت نال اُناں کم کیتا۔ تے میں اے سمجھنا واں اوہ جاسن اسی طراں دیانتداری نال کم کرسن۔ میں اے گل ایڈمٹ کرنا واں کہ تواڈے جو ہندکو زبان بولنے ولے لوک اُن، علماء وادباء ڈں کہ اُناں نے اس ملک اچ اِتنی گریشن دا جو پیغام اے اوہ عام کیتا۔ چی گل تاں اے وے توانے نہ صرف ہندکو زبان بلکہ اُردو زبان دی بی جدھر خدمت کیتی اے۔

سینیٹر روبینہ خالد (چیئرپرسن بے نظیر انکم سپورٹ پروگرام) تیسری عالمی ہندکو کانفرنس دے موقع تے اُناں دا اظہار خیال

کسی بی معاشرے دے وچ ترقی دا جیڑا اَنگ ہوندا وے اوہ اے ای ہوندا وے کہ توانے کتنی روڈاں بنڑائیاں ڈں، توانے کتنی فیکٹریاں بنڑائیاں ڈں، کتنے توانے پلازے بنڑائے ڈں۔ مہذب معاشرے اچ اُناں دی ترقی نوں میجر کرنے دا جیڑا اَنگ اے اوہ اے وے کہ توانے آپڑی ثقافت اچ کتنی ترقی کیتی اے، توانے آپڑے کلچر نوں کتنا پریزرو کیتا وے، توانے آپڑے آرٹ اچ کتنی ترقی کیتی اے۔ اے ساریاں چیزاں مل کے اک مہذب معاشرہ، بنڑاندیاں۔ تے اے سب چیزاں وکھ میں قابل تحسین کہہ ساں اناں نوں کہ جناں نے اے سارا اہتمام کیتا وے، سانوں اکٹھا کیتے، سانوں تھجڑیں دا موقع دتے، سانوں سوچڑیں دا موقع دتے تے لوک سوچڑیں تے تھجڑاں بنکر دریندن جو کہ ساڈے نال کتنے سالاں کی پیا ہوندے۔ ساڈی سوچ سانوں اک ای لائن تے لگا چھوڑ دین کہ اے ای سوچ اں وے توانے جد تک کہ تسی سوچ دے وچ اسی سطح تے کہا گیا وے کہ اتھے ڈائیورسٹی ہوڑی چاہیدی اے تے ڈائیورسٹی نوں ختم کر سوتے فیر دہشت جنم لے سی۔

سید ظاہر علی شاہ (سابق صوبائی وزیر صحت خیبر پختونخوا) تیسری عالمی ہندکو کانفرنس دے موقع تے اُناں دا اظہار خیال

منوں دیکھ اے اے خوشی ہوندی پئی اے کہ اس تیسری عالمی ہندکو کانفرنس دے وچ پاکستان سی پاکستان دے ہر کونے سی تے بار دے ملکاں سی بی آئے لوک بی اس اچ شریک اُن۔ ہر زبان پہاویں جتھے بی بولی جاندی اے، اس کانفرنس اچ آ کے اوہ آپڑے مقالے پڑھ دین۔ میں سمجھناواں کہ گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے اے بوت وڈی کامیابی اے تے جتنی بی زیادہ اناں دی تعریف کیتی جاوے اوہ کہٹ اے۔

پبلشر محمد نعمان قیوم نے گندھارا ہندکو بورڈ، پاکستان، پشور دے توسط نال نظام پرنٹرز جنگی محلہ پشور سی چھاپ کے A/4 ریلوے روڈ، ابدرہ، یونیورسٹی ٹاؤن پشاور سی شائع کیتا، فون نمبر 091-7256262